

Tiliniimi	Muutettu TA		Ennuste 10/2022	Poikkeama Muutettu TA	Toteuma		Toteuma- % 2022	Kasvu-% 2021-2022
	TP 2021	2022			10/2021	10/2022		
Myyntituotot, ulkoiset	32 831	31 172	36 475	5 303	21 459	28 706	92,1 %	33,8 %
Maksutuotot, ulkoiset	36 382	37 718	36 618	-1 100	27 879	28 251	74,9 %	1,3 %
Tuet ja avustukset, ulkoiset	73 410	9 582	35 171	25 589	276	4 043	42,2 %	1 365,6 %
Vuokratuotot, ulkoiset	5 908	5 988	6 311	323	5 379	5 363	89,6 %	-0,3 %
Muut tuotot, ulkoiset	589	153	485	333	255	1 473	965,4 %	477,1 %
TOIMINTATULOT, ULKOISET	149 121	84 612	115 060	30 448	55 249	67 836	80,2 %	22,8 %
Valmistus omaan käyttöön	18	22	1	-21	14	1	4,4 %	-93,1 %
Henkilöstökulut	-201 497	-213 248	-209 359	3 888	-168 779	-170 271	79,8 %	0,9 %
Palvelujen ostot, ulkoiset	-611 117	-590 374	-638 112	-47 739	-483 176	-493 473	83,6 %	2,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 485	-15 782	-17 951	-2 170	-14 690	-15 397	97,6 %	4,8 %
Avustukset, ulkoiset	-22 818	-24 139	-23 019	1 120	-19 066	-18 351	76,0 %	-3,7 %
Vuokrat, ulkoiset	-3 037	-3 072	-2 958	114	-2 511	-2 495	81,2 %	-0,6 %
Muut kulut, ulkoiset	-1 901	-1 400	-1 337	63	-406	-329	23,5 %	-19,0 %
TOIMINTAMENOT, ULKOISET	-858 856	-848 013	-892 736	-44 723	-688 629	-700 317	82,6 %	1,7 %
Toimintatulot, sisäiset	342	0	12	12	136	104		-23,2 %
Toimintamenot, sisäiset	-88 605	-84 342	-85 314	-972	-70 642	-65 681	77,9 %	-7,0 %
Tulot yhteensä	149 482	84 634	115 073	30 439	55 398	67 941	80,3 %	22,6 %
Menot yhteensä	-947 462	-932 355	-978 050	-45 695	-759 271	-765 998	82,2 %	0,9 %
TOIMINTAKATE	-797 979	-847 720	-862 977	-15 257	-703 873	-698 057	82,3 %	-0,8 %

Toiminnan ja talousarvion toteutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla on tiiviisti osallistuttu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelutyöhön. Pandemia ja sen aiheuttama palvelujen tarpeen viivästyminen näkyy edelleen monessa hyvinvoinnin ja terveyden palveluissa.

Vanhusten palveluissa koronan vaikutukset ovat toisella kvartaalilla kohdistuneet pääasiassa henkilöstön suojautumiseen ja maltillisiin poissaoloihin. Henkilöstön saatavuuden ongelmat, muusta kuin koronasta johtuvista syistä, ovat edelleen suurin haaste palveluiden tuottamiselle. Henkilöstöpula kohdistuu laajasti vanhusten palvelujen palveluketjuun aiheuttaen asiakasvirtauksen hidastumista ja heijastusvaikutuksia erikoissairaanhoidon ja päivystykseen. Haastava henkilöstötilanne on lisännyt työvoimanvuokrauskustannuksia erityisesti kotihoidossa ja sairaalassa. Pitkäaikaishoidon päätöksen saaneita ja muita kuntoutujia on jouduttu siirtämään Espoon sairaalasta Kaunialan sairaalasta ostetuille paikoille. Siirtoviivemaksut erikoissairaanhoidolle ovat edelleen kasvaneet.

Terveyspalvelujen avosairaanhoidossa hoitoon pääsy on onnistuttu pitämään kolmella tiimiterveysasemalla edelleen tavoitteen mukaisena (pääsy lääkärin vastaanotolle 0–5 päivän sisään). Osalla terveysasemista hoitoon pääsy on edelleen haasteellista. Lääkärihenkilöstön rekrytointivaiveudet ovat vaikuttaneet toimintaan eikä ostopalvelulääkäri työvoimaakaan ole hyvin saatavilla. Pandemian aikana patoutunut hoitovelka näkyi huomattavina yhteydenottomäärinä.

Suun terveydenhuollossa koronan aiheuttamien poissaolojen vuoksi käyntimäärissä ei ole päästy tavoitteeseen. Suun terveydenhuollon asiakasmäärä on vähentynyt 5,6 prosenttia ja käyntimäärä on vähentynyt 9,5 prosenttia tammi-syyskuussa verrattuna vuoden 2021 vastaavaan ajankohtaan. Aikuisen kiireettömään hoitoon pääsee noin 4 kuukaudessa. Hoidon/palvelun saatavuusongelmia on ollut myös mielenterveys- ja päihdepalveluissa sekä avokuntoutuspalveluissa.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa toiminnot ovat alkaneet palautua pandemiaa edeltävälle tasolle. Henkilöstön suuri vaihtuvuus ja heikko saatavuus näkyy kaikissa palveluissa ja heikentää mm. neuvolapalveluiden kattavuutta sekä lasten pääsyä kuntoutuspalvelujen piiriin. Oma toimintaa täydennetään merkittävästi henkilöstövuokrauksella ja ostopalveluilla, mikä näkyy talousarvion ylityksenä. Asiakkaiden tarpeet ovat aikaisempaa monimuotoisempia ja aikaa vieviä. Myös vieraskielisten asiakkaiden määrän kasvu näkyy erityisesti lasten ja perheiden palveluissa. Asiakkaiden tilanteet vaativat usein monialaista yhteistyötä.

Espoon ensimmäinen perhekeskus otettiin käyttöön Espoon keskuksessa toukokuussa. Toista perhekeskusta suunnitellaan avattavaksi Niittykumpuun syksyllä 2023.

Toimialan esikunnan talousarvioon ja ennusteeseen sisältyy myös hankekokonaisuuksiin, asuntojen välivuokraukseen sekä Länsi-Uudenmaan valmisteluun liittyviä kustannuksia.

Toimialan tulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 30,4 milj. eurolla, mikä suurilta osin selittyy koronakorvauksilla, joita saataneen valtiolta.

Toimialan toimintamenojen ylitykseksi arvioidaan 45,7 milj. euroa, josta 27,1 milj. euroa aiheutuu koronakuluista. Ostopalvelujen ylitys liittyy koronakulujen lisäksi avosairaanhoidon, mielenterveys- ja päihdepalvelujen, erikoissairaanhoidon, vammaisten, vanhusten ja lasten sijaishuollon palveluihin. Avosairaanhoidon ylitys selittyy pitkälti koronakuluista, mutta myös muista maksuttomista hoitotarvikkeista ja ulkoisista palvelujen ostoista. Vanhusten palvelujen ylitysenneeseen sisältyy kotihoidon työvoimanvuokrauspalveluja, sairaalan siirtoviivemaksuja sekä Kaunialan lisäpaikkatarve. Vammaisten palveluissa ylitystä syntyy asumispalveluissa, päivätoiminnassa, omaishoidon tuessa sekä kuljetuspalvelussa. Vammaisten asumisessa volyymin arvioidaan kasvavan ja työ- ja päivätoiminnan palautuvan koronapandemiaa edeltäneelle tasolle koronarajoitusten päätyttyä. Lasten sijaishuollossa ostopalveluiden kasvu on saatu pysähtymään, mutta ylityspainetta aiheuttaa kalliimman vaativan hoidon tarpeen kasvu. Sekä lasten sijaishuollon että vammaisten palveluissa talousarvio ei ole mahdollistanut riittävää määrärahavarausta.

Toimialan kone- ja kalustoinvestointien määräraha arvioidaan toteutuvan talousarvion 1,6 milj. euron mukaisesti.

VANHUSTEN PALVELUT

Tilinimi	TP 2021	Muutettu TA 2022	Ennuste 10/2022	Poikkeama Muutettu TA	Toteuma 10/2021	Toteuma 10/2022	Toteuma- % 2022	Kasvu-% 2021-2022
Tulot yhteensä	39 837	34 839	36 609	1 770	29 445	30 747	88,3 %	4,4 %
Menot yhteensä	-199 940	-210 123	-210 743	-620	-157 543	-162 906	77,5 %	3,4 %
Menot ilman valmistu	-199 940	-210 123	-210 743	-620	-157 543	-162 906	77,5 %	3,4 %
TOIMINTAKATE	-160 103	-175 284	-174 134	1 150	-128 098	-132 159	75,4 %	3,2 %

Toiminta ja kehittäminen

Sairaalassa, kotihoidossa ja pitkäaikaishoidossa on hoidettu koronaa sairastavia asiakkaita, mikä on edellyttänyt suojaustoimenpiteitä, mutta palveluita ei koronan vuoksi ole tarvinnut sulkea. Koronaepidemian vaikutukset vanhusten palveluihin ovat kohdistuneet pääasiassa henkilöstön suojautumiseen ja maltillisiin poissaoloihin.

Henkilöstön saatavuuden ongelmat, muusta kuin koronasta johtuvista syistä, ovat edelleen suurin haaste palveluiden tuottamiselle. Henkilöstöpula kohdistuu laajasti vanhusten palvelujen palveluketjuun aiheuttaen asiakasvirtauksen hidastumista ja heijastusvaikutuksia erikoissairaanhoidon ja päivystykseen. Kotihoidon palvelutunteja on toteutunut kumulatiivisesti 5,2 prosenttia (18 380) elokuun loppuun mennessä vähemmän kuin edellisenä vuonna vastaavalla ajanjaksolla. Seurantajakson aikana sairaalassa on ollut noin 30 paikkaa suljettuna, joita korvaamaan on ostettu paikkoja Kaunialasta (16–25 paikka). Siirtoviivemaksut erikoissairaanhoidolle ovat edelleen kasvaneet. Tehostetun palveluasumisen paikkoja on vuoden 2022 aikana ollut käyttämättä keskimäärin -63 paikkaa.

Seurantajakson aikaiset työmarkkinataistelut näkyivät vanhusten palveluissa esihenkilötyön lisääntymisenä riittävän henkilöstön varmistamiseksi.

Vanhusten palveluissa on edelleen aktiivisesti edistetty henkilöstön saatavuutta edistäviä toimenpiteitä. Yhteistyötä oppilaitosten ja rekrytoinnin kanssa on rakennettu systemaattisesti. Pilotti filippiiniläishoitajien rekrytoimiseksi eteni suunnitelman mukaisesti ja syyskuun alkupuolella 11 filippiiniläistä aloitti perehtymisen pitkäaikaishoidossa ja 8 Espoon sairaalassa. Vanhusten palveluiden vetovoiman ja pitovoiman lisäämiseksi myönnettiin lisämääräraha, jonka käytön suunnittelu aloitettiin välittömästi.

Vanhusten palvelut on osallistunut aktiivisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen (HVA) valmisteluun erityisesti Ikääntyneiden palvelulinjan osalta. Muun muassa organisaatorakennetta on edelleen täsmennetty ja palvelukuvaukset valmistuivat seurantajakson loppupuolella. Lisäksi vanhusten palvelut on osallistunut valmistelun muihin projekteihin. YT-neuvotteja HVA:lle siirtymisestä käytiin seurantajakson aikana. Turvallisen siirtymän varmistaminen vaatii esihenkilöresurssia.

Ukrainan sodan vaikutukset ovat näkyneet vain vähän vanhustenpalveluissa.

Talousarvion toteutuminen

Vanhusten palveluiden tulojen ennakoidaan ylittyvän 1,77 milj. eurolla talousarvion. Tämä koostuu koronatuotoista, jotka on arvioitu koronamenoja vastaaviksi. Muuten tulojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Menoissa on odotettavissa 0,6 milj. euron poikkeama talousarvioon verrattuna. Menojen ylityksessä on huomioitu koronamenoja 1,9 milj. euroa, jotka on arvioitu vuoden 2022 ja 2021 toteumatietojen avulla.

Vanhusten palveluiden menojen ylitykset koostuvat pääosin arvioitua suuremmista siirtoviivemaksuista, Kaunialan ostopalvelusopimuksen ylityksestä ja ennustetuista työvoimanvuokrauskustannuksista. Säästöä arvioidaan tulevan pitkäaikaishoidon tehostetun palveluasumisen ostopalvelujen kustannuksista 2,8 milj. euroa, joissa hoitopaikkojen tarjonta on koko

vuoden osalta alittanut talousarvioon suunnitellun tason. Kotihoidon ja Sairaalan henkilöstökuluista on arvioitu säästyvän 4,4 milj. euroa. Sairaalan sisäisistä vuokrista säästyy noin 0,6 milj. euroa, mutta arvioituihin vuokrasäästöihin liittyy vielä epävarmuutta, ja ne voivat muuttua vuoden aikana. Omaishoidon tuen kirjanpidollinen korjaus vaikuttaa vanhusten palveluiden tulokseen positiivisesti ja vaikutuksen on arvioitu olevan koko vuoden osalta 0,4 milj. euroa. Päivätoimintaan vaikuttaa alkuvuoden sulut ja siitä on arvioitu säästyvän 0,2 milj. euroa. Omaishoidon tukikuukausissa ei päästä talousarviossa suunniteltuun tasoon, jossa kasvua tukikuukausiin oli arvioitu noin 14 prosenttia. Säästöä tästä on arvioitu noin 0,9 milj. euroa.

Tuottavuustavoite, yksikkökustannus enintään talousarvion mukainen, ei arvioida saavutettavan. Yksikkökustannuksien ennustetaan nousevan talousarvioon verrattuna melkein kaikissa palvelutuotteessa. Koronan vaikutukset näkyivät alkuvuonna toiminnan sulkemisina erityisesti päivätoiminnassa ja lyhytaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa. Toiminnan sulke-
miset ovat vaikuttaneet suoraan ennustettuihin suoritemääriin. Henkilöstön saatavuuden on-
gelmat ovat edelleen suurin haaste palveluiden tuottamiselle. Haastava henkilöstötilanne on
lisännyt työvoimanvuokrauskustannuksia erityisesti kotihoidossa ja sairaalassa sekä viiväs-
tyttänyt sairaalan suljettujen paikkojen avaamista. Yleinen kustannusnousu on vaikuttanut
kaikkiin yksikkökustannuksiin.

TERVEYSPALVELUT

Tiliniimi	Muutettu TA		Ennuste 10/2022	Poikkeama Muutettu TA	Toteuma		Toteuma- % 2022	Kasvu-% 2021-2022
	TP 2021	2022			10/2021	10/2022		
Tulot yhteensä	79 080	13 406	40 684	27 278	9 331	12 907	96,3 %	38,3 %
Menot yhteensä	-488 440	-455 776	-494 328	-38 552	-401 219	-389 055	85,4 %	-3,0 %
Menot ilman valmist	-488 440	-455 776	-494 328	-38 552	-401 219	-389 055	85,4 %	-3,0 %
TOIMINTAKATE	-409 360	-442 370	-453 644	-11 274	-391 888	-376 148	85,0 %	-4,0 %

Toiminta ja kehittäminen

Avosairaanhoidon toiminta pysyi poikkeuksellisena johtuen hoitohenkilöstön työtaistelutoimista (mm. ylityökielto), poikkeuksellisen korkeasta puhelinkysynnästä sekä lääkäriresurssin vaikeasta saatavuudesta. Päivittäin puheluihin tarvitaan hoitohenkilöstä n. 15 hoitajaa enemmän kuin vuonna 2019.

Hoitoon pääsy on onnistuttu pitämään kolmella tiimiterveysasemalla edelleen tavoitteen mukaisena (pääsy lääkärin vastaanotolle 0–5 päivän sisään). Monituottajamallin kolme terveysasemaa pääsevät samaan hoitoon pääsyyn. Osalla terveysasemista hoitoon pääsy on edelleen haasteellista. Lääkärihenkilöstön rekrytointivaikeudet ovat vaikuttaneet toimintaan eikä ostopalvelulääkäri työvoimaakaan ole hyvin saatavilla. Pandemian aikana patoutunut hoito-
velka näkyi huomattavina yhteydenottomäärinä. Puhelumäärät ovat suurempia kuin koskaan
aikaisemmin.

Tiimiterveysasema-pilotit ovat onnistuneet valtaosassa tavoitteistaan (hoitoon pääsyn parantuminen, asiakastytyväisyys, talouden hallinta) ja malli on valittu pilotin jälkeen yhdeksi toimintavaihtoehdoksi ja pysyväksi toimintatavaksi pilottiin lähteneille terveysasemille. Malli laajeni lokakuun lopussa Tapiolan terveysasemalle.

Espoon keskuksessa toiminut palveluseteliterveysasemamalli (kaksi eri palveluntuottajaa) päätettiin kilpailuttaa yhdeksi ulkoistetuksi terveysasemaksi. Kilpailutusta on valmisteltu yhdessä terveyspalveluiden asiantuntijoiden ja hankinnan kanssa. Ulkoistettu terveysasema toiminto aloittaa palvelutuotannon 1.3.2023.

Suun terveydenhuollossa koronan aiheuttamien henkilöstön poissaolojen ja henkilöstövä-
jeen vuoksi käyntien oalta ei ole päästy tavoitteeseen. Hammaslääkärin poissaolopäiviä on

ollut 617 enemmän verrattuna edellisvuoteen (kasvu 165 prosenttia). Myös muun hoitohenkilökunnan poissaoloja on ollut enemmän kuin edellisenä vuonna. Arviolta noin 8 000 potilaskäyntiä on siirretty henkilöstön sairaspöissaolojen vuoksi. Suun terveydenhuollossa on merkittävä henkilöstöpula, erityisesti hammashoitajien osalta. Tästä syystä uusia hammaslääkärivakansseja ei ole pystytty täyttämään.

Palvelujen saatavuuden parantamiseksi ja hoitovelan purkamiseksi on suun terveydenhuollossa pyritty kehittämään ja toteuttamaan uusia toimintamalleja. Oikomishoidon ostopalvelutoiminta käynnistyi heinäkuussa ja palvelun piirissä on 150 potilasta. Pop-up hoitolapilottia lasten määräaikaistarkastuksiin on suunniteltu toteutettavaksi Karhusuon koululla lokakuun alussa. Lisäksi Omnian kanssa yhteistyössä tehty lähihoitajien muuntokoulutus hammashoitajiksi saa jatkoa ja seuraava opiskelijaryhmä aloittaa tammikuussa 2023. Erikoishammaslääkäripalvelut on kilpailutettu erikoishammaslääkäreiden saatavuuden turvaamiseksi.

Suun terveydenhuollon asiakasmäärä on vähentynyt 5,6 prosenttia (noin 4 000 asiakasta) ja käyntimäärä on vähentynyt 9,5 prosenttia (noin 15 000 käyntiä) tammi-syyskuussa verrattuna vuoden 2021 vastaavaan ajankohtaan. Palvelut ovat ruuhkautuneet ja noin 13 500 asiakkaalle ei ole pystytty antamaan aikaa. Asiakkaille, joille ei ole voitu antaa aikaa puhelimessa, on avattu sähköinen ajanvarausoikeus. Kaiken kaikkiaan sähköisiä ajanvarauksia on tehty tammi-syyskuussa noin 27 000 kpl. Aikuisen kiireettömään hoitoon pääsee noin 4 kuukaudessa.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa Nuorisopoliklinikan (Nupoli) kontaktien määrä pysyi viime vuoden tasolla. Nupolissa on purettu koronan aiheuttamaa hoitovelkaa ohjaamalla nuoria ulkopuoliselle palveluntuottajalle maaliskuusta 2021 alkaen. Nupolin T3 oli tammi-syyskuussa 25 (ka.). Aikuisten MtP-klinikoilla kontaktien määrä pysyi viime vuoden tasolla. T3 oli tammi-syyskuussa 15 (ka.). Aikuisten palveluissa koronan aiheuttamaa hoitovelkaa on purettu ohjaamalla asiakkaita ulkopuoliselle palveluntuottajalle lokakuusta 2021 alkaen.

Lyhytaikaisen päihdehoidon ja vastaanottotoiminnan vakanssien täyttöaste oli keskimäärin 88 prosenttia tammi-syyskuussa. Vieroitushoito-osastolle hoitoon pääsy toteutui kolmessa vuorokaudessa, kun se vuosi sitten oli kaksi vuorokautta. Syynä tähän oli lääkäripuute tammi- ja helmikuussa sekä koronapandemian aiheuttamat lyhytaikaiset sulkutoimet kevään aikana. Kriittiset vieroitushoidon tarpeet toteutettiin ostopalveluilla. Päihdekuntoutukseen haakeutuvien määrä pysyi samalla tasolla viime vuoteen nähden. Kriittiset vieroitushoidon tarpeet toteutettiin ostopalveluilla.

Asumispalvelujen asiakasohjauksen henkilöresurssin puutteet ovat viivästyttäneet lakisääteistä palvelutarpeen arviointia. Palvelutarpeen arvioinnin jonon purku on aloitettu ja sitä tullaan jatkamaan Tulevaisuuden sotekeskus -hankerahoituksen avulla loppuvuonna. MTP:n asumispalvelujen organisaatiomuutoksen myötä on edelleen kehitetty omia tuetun asumisen palveluja ja yhdenmukaista asiakasohjausta. Muutoksen tavoitteena on lisätä asiakasvirtausta ja palvelujen vaikuttavuutta ja kuntoutumisen seuranta kehitetään loppuvuoden aikana edelleen ottamalla toimintakyky mittari käyttöön omissa asumispalveluissa. Omissa asumispalveluissa tuetun asumisen asiakasmäärä on laskenut vain 3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, siitä huolimatta, että Neppersin tuetun asumisen asumisyksikkö on lakkautettu kuluneena vuonna.

Ostopalveluissa tuetun asumisen asiakasmäärä on kasvanut 24 prosenttia viime vuoteen verrattuna. Tähän on vaikuttanut Neppersin tuetun asumisyksikön lakkauttaminen ja omana toimintana järjestettävän hajasijoitetun tuetun asumisen järjestämiseen liittyvät muutokset. Omassa tehostetussa palveluasumisessa hoitovuorokausien määrä on lisääntynyt viime vuoteen verrattuna 5 prosenttia. Alkuvuodesta tilapäismajoituksen kysyntä on ollut suurta ja palvelua on jouduttu ostamaan, kun Olarinluoman yksikkö on ollut täynnä. Ostopalveluissa asumispalvelupaikkojen saatavuus on heikentynyt, mikä on hidastanut asiakkaiden

siirtymistä oikea-aikaisiin asumisen palveluihin. Tilannetta helpottamaan on saatu kuluvan vuoden aikana uusia ostopalveluyksiköitä palveluvalikkoon. Koronapandemian myötä asiakkaiden kuntoutuminen kevyempiin asumismuotoihin on hidastunut. Asiakasvirtauksen parantamiseksi tehdään koko ajan töitä – tiiviillä palvelujen seurannalla pyritään ohjaamaan asiakkaat kevyempiin ja halvempiin palveluihin heti, kun heidän elämänhallintansa tilanne sen sallii.

Avokuntoutuspalvelujen kysynnän kasvu ja haasteellinen henkilöstöresurssitilanne on johtanut palvelujen saatavuuden heikkenemiseen. Erityisesti toimintaterapian ja neuropsykologisen kuntoutuksen odotusajat palveluun pääsulle ovat kasvaneet liian pitkiksi. Rekrytointivaikeuksien vuoksi lääkäreiden tekemien kuntoutussuunnitelmien määrä on vähentynyt ja niissä on jouduttu keskittymään vain välttämättömiin ja kehitysvammaisten terveystarkastuksia on karsittu ja siirretty hoitajalle. Fysioterapian siirto Leppävaarasta Veräjäkallioon on aiheuttanut ylimääräisiä tila- ja kalustokuluja. Rekrytointiongelmista johtuen avokuntoutuspalveluissa pysyttäneen kuitenkin pääosin budjetissa.

Talousarvion toteutuminen

Terveyspalvelujen toimintatulojen ennustetaan ylittyvän 27,3 milj. euroa. Valtiolta tulevia koronakorvauksia on arvioitu 25 milj. euroa. Vuodelle 2022 on kohdistunut lisäksi vuoteen 2021 liittyviä koronakorvauksia 3,4 milj. euroa. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa tulojen ennustetaan alittuvan 0,2 milj. euroa johtuen asumispalvelujen asiakasmaksujen vähentymisestä. Suun terveydenhuollossa ennustetaan asiakasmaksutulojen alittuvan 0,9 milj. euroa johtuen lähtökohtaisesti liian korkeasta budjetista sekä henkilöstön poissaolojen ja saatavuusvaikeuksien vaikutuksesta käynti- ja asiakasmäärien vähentymiseen. Muilta osin tulojen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Toimintamenojen arvioidaan ylittyvän terveyspalveluissa yhteensä 38,6 milj. euroa. Ylityksestä 25 milj. euroa on koronan aiheuttamaa ylimääräistä kustannusta. Koronaennusteseen liittyy loppuvuoden osalta epävarmuutta.

Toimintamenojen ennustetaan ylittyvän avosairaanhoidossa 3,7 milj. euroa, josta maksuttomien hoitotarvikkeiden osuus on noin 1 milj. euroa johtuen volyymin kasvusta ja hoitotarvikkeiden hintojen noususta. Lisäksi muiden palvelujen ostojen (mm. työvoimanvuokraus, asiakaspalvelujen ostot, laboratoriopalvelut ja sisäiset erät) osuus on noin 2,7 milj. euroa. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa ennustetaan ylitystä 1 milj. euroa johtuen ostopalvelujen hintojen ennakoitua suuremmasta kasvusta sekä myös osin palvelujen tarpeen ennakoitua suuremmasta kasvusta. Suun terveydenhuollon ja Avokuntoutuksen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisena. Terveyspalvelujen yhteisissä kustannuksissa ennustetaan alitusta 0,2 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon kustannusten ennustetaan ylittyvän noin 9,1 milj. euroa.

Tuottavuustavoitetta, yksikkökustannus enintään talousarvion mukainen, ei arvioida saavutettavan kaikkien palvelutuotteiden osalta. Arvion mukaan tavoite saavutetaan kuudessa palvelutuotteessa. Koronapandemia vaikuttaa edelleen yksikkökustannusten kehitykseen. Myös yleinen kustannusnousu vaikuttaa yksikkökustannuksiin.

PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT

Tiliniimi	TP 2021	Muutettu TA 2022	Ennuste 10/2022	Poikkeama Muutettu TA	Toteuma 10/2021	Toteuma 10/2022	Toteuma- % 2022	Kasvu-% 2021-2022
Tulot yhteensä	19 647	21 000	20 350	-650	11 028	13 439	64,0 %	21,9 %
Menot yhteensä	-236 805	-238 703	-245 928	-7 225	-183 313	-191 349	80,2 %	4,4 %
Menot ilman valmistu	-236 805	-238 703	-245 928	-7 225	-183 313	-191 349	80,2 %	4,4 %
TOIMINTAKATE	-217 157	-217 703	-225 578	-7 875	-172 285	-177 910	81,7 %	3,3 %

Toiminta ja kehittäminen

Perhe- ja sosiaalipalveluissa toiminnot ovat alkaneet palautua pandemiaa edeltävälle tasolle. Henkilöstön suuri vaihtuvuus ja heikko saatavuus näkyy kaikissa palveluissa ja heikentää mm. neuvolapalveluiden kattavuutta sekä lasten pääsyä kuntoutuspalvelujen piiriin. Oma toimintaa täydennetään merkittävästi henkilöstövuokrauksella ja ostopalveluilla, mikä näkyy talousarvion ylityksenä. Asiakkaiden tarpeet ovat aikaisempaa monimuotoisempia ja aikaa vieviä. Myös vieraskielisten asiakkaiden määrän kasvu näkyy erityisesti lasten ja perheiden palveluissa. Asiakkaiden tilanteet vaativat usein monialaista yhteistyötä.

Espoon ensimmäinen perhekeskus otettiin käyttöön Espoon keskuksessa toukokuussa. Toista perhekeskusta suunnitellaan avattavaksi Niittykumpuun syksyllä 2023.

Terveydenhoidon palveluita on jouduttu osittain supistamaan koronasta ja henkilöstöpu-
lasta johtuen. Asetuksen mukaista toimintaa ei ole täysimääräisesti pystytty toteuttamaan palvelujen kohdistuttua priorisoidusti eniten palvelua tarvitseville: kotikäyntejä on siirretty neuvolan vastaanotoille, sähköistä ajanvarausta on supistettu resurssien mukaan ja perhevalmennusta on toteutettu nettiversiona. Leikki-ikäisten tarkastuksia ei ole voitu toteuttaa kaikille. Terveydenhoidossa on kehitetty digitaalista asiointia. Digichat-palvelu on otettu käyttöön neuvolatoiminnassa ja opiskeluterveydenhuollossa. Digichatin kautta asiakas saa yhteyden tietoturvallisesti ja nopeasti eikä takaisinsoittoa tarvitse odottaa. Neuvolassa vieraskielisten asiakkaiden osuus on tällä hetkellä 25,5 prosenttia ja osuus kontakteista 29,5 prosenttia. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa vieraskielisten osuus vaihtelee oppilaitoskohtaisesti ollen keskimäärin koko asiakasryhmästä noin 25–35 prosenttia. Vieraskielisen asiakkaan tapaaminen vie keskimäärin 1,5 kertaisen tapaamisajan johtuen mm. tulkin käyttämisestä.

Lapsiperheiden hyvinvointipalveluissa perheiden tuen tarve näyttäyty entistä haasteellisempänä ja vaatii yhä useammin monialaista yhteistyötä. Perhesosiaalityössä asiakasmäärän kasvu on ollut voimakasta aiempina vuosina ja nyt kasvu näyttäisi laantuneen. Ensiarviot saadaan tehtyä lähes kaikki 7 vuorokauden sisällä, palvelutarpeen arvioinnin osalta on vielä osittain viivettä. Palvelun saatavuutta on pyritty parantamaan mm. uuden lapsiperheiden sosiaalipalvelujen ohjauksen ja neuvonnan palvelun avulla. Tästä palvelusta perheet saavat tukea ja ohjausta matalalla kynnyksellä. Monelle asiakkaalle tämä palvelu riittää eikä ohjausta eteenpäin tarvita. Myös perheneuvolassa koronavuosien aikainen merkittävä asiakasmäärän kasvu on taittunut. Kokonaisasiakasmäärä ylittää viime vuoden vastaavan, mutta uusia asiakkaita ohjautuu palveluun aiempaa vähemmän. Lasten kuntoutuspalveluiden asiakas- ja lähetemäärät laskivat koronavuosien aikana ja nyt on näkyvissä maltillista kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilökunnan vaihtuvuus kaikissa palveluissa ja rekrytointihaasteet, erityisesti puheterapian ja psykologipalvelun osalta, ovat vaikeuttaneet palvelun toteuttamista.

Lastenpsykiatrisessa palvelussa henkilöstön merkittävästä vajeesta johtuen yksikön toimintaa ei ole voitu toteuttaa täysimääräisesti. Tilanne on kohentunut kesän jälkeen ja yksikön toimintaa on pystytty vähitellen laajentamaan. Jonoutuneeseen kysyntään on pyritty vastaamaan mm. lisäämällä kevyen konsultaation mahdollisuuksia. Edelleen yksikön

virkalääkäreiden tehtävät ovat täyttämättä rekrytointihaasteiden vuoksi ja lääkäripalvelu toteutuu ostopalveluna.

Lapsiperheiden erityispalveluissa lastensuojeluilmoitusten määrä on palautunut pandemiaa edeltävälle tasolle. Lastensuojelussa ja perheoikeudellisissa palveluissa etäyhteyksiä hyödynnetään edelleen tarpeen vaatimalla tavalla. Lastensuojelun sijaishuollossa hoitovuorokausien kokonaismäärä on edelleen hiukan laskenut edelliseen vuoteen verrattuna. Tavoitteen mukaisesti hoitovuorokausista perhehoidon osuus on edelleen kasvanut ja ostopalvelulaitosten osuus hiukan laskenut. Perheoikeudellisissa palveluissa asiakaskysyntä on kasvussa erityisesti valvottujen tapaamisten osalta. Uusi vanhemmuuslaki astuu voimaan 1.1.2023, johon on valmistauduttu mm. koulutuksilla.

Aikuisten sosiaalipalveluissa kaikkien toimintojen (aikuissosiaalityö, maahanmuuttajapalvelut, Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystys ja asumisen tuen palvelut) asiakkaiden määrän arvioidaan pysyvän vakaana vuoden 2021 tasolla. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen saajien määrä on laskenut viime vuosina, mutta lähitulevaisuudessa taloudellisen tuen ja sosiaalityön palvelutarpeeseen vaikuttaa kansainvälisen tilanteen heijastuminen mm. elintarvikkeiden, energian ja asumiskustannuksiin. Ukraine Help Centerin toiminta jatkuu entisellään ja tehdään tiivistä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Asiakkaiden tilanteet edellyttävät entistä monialaisempaa yhteistyötä mm. asumisen, työllistymisen ja terveys-tilanteen edistämiseksi. Asumisen tuen palveluissa on edelleen suunnattu painopistettä omaan palvelutuotantoon ja sen myötä on saatu kustannuksia vähennettyä. Maahanmuuttajapalveluiden ja Länsi-Uusimaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen toiminta on ollut vakaata.

Vammaispalvelujen palvelujen käyttö on alkanut palautua pandemiaa edeltävälle tasolle. Talousarviossa ei ollut varauduttu palvelutarpeen kasvuun. Vammaisten ympärivuorokautisissa asumispalveluissa käyttövuorokausien määrä kasvaa arviolta 2,4 prosenttia viime vuodesta kasvun painottuessa ostopalveluihin. Kevyemmän tuetun asumisen osuuden kasvu on jatkunut etenkin omassa palvelutuotannossa, jossa hoitopäivien arvioidaan kasvavan 21 prosenttia edellisvuodesta. Vammaisten työ- ja päivätoiminnassa oman palvelutuotannon käytöpäivät ovat kasvaneet selvästi (arviolta 15 prosenttia enemmän käyttöpäiviä verrattuna viime vuoteen). Kuljetuspalvelujen arvioitu kasvu on aiemmin ennustettua pienempi (13 prosenttia edellisvuodesta). Kuljetuspalveluun varattujen määrärahojen arvioidaan ylittyvän johtuen palvelun kustannusten noususta sekä matkamäärien kasvusta. Omaishoidon tukeen ja vapaisiin varatun määrärahan arvioidaan ylittyvän. Henkilökohtaisen avun määrärahavaraus riittänee asiakasmäärän kasvusta huolimatta.

Talousarvion toteutuminen

Perhe- ja sosiaalipalvelujen tulojen arvioidaan alittavan talousarvion 650 000 euroa. Koronasta johtuvia kuluja saataneen korvattua valtiolta 150 000 euroa. Ukrainan kriisistä aiheutuvat suurimmat kustannukset korvataan osana pakolais- ja maahanmuuttajapalvelujen valtiokorvauksia. Tulojen alitus johtuu ylimitoitetusta tulokehyksestä.

Tulosityksikön toimintamenojen ylitykseksi arvioidaan 7,2 milj. euroa johtuen pääasiassa vammaisten asumisen ja työ- ja päivätoiminnan ostopalveluista, vammaispalvelulain mukaisesta kuljetuspalvelusta sekä lasten sijaishuollon vaativasta ostopalvelusta, joihin ei ole ollut riittävää määrärahavarausta. Sijaishuollon järjestämistapamuutos on edennyt suunnitellusti, perhehoitoa on saatu kasvatettua ja laitoshoidon/ammattillisen perhekotitoiminnan tarve on vähentynyt. Järjestämistapamuutos toteutetaan TaKen mukaisesti seuraavien 5 vuoden aikana.

Säästöä arvioidaan syntyvän aikuisten asumisen palveluissa ja toimeentulotuessa.

TakE-tavoitteista toteutuu määrällisesti 47 prosenttia. Vuodelle 2022 asetettu eurosäästöavoite toteutunee 56 prosenttisesti.

Tuottavuustavoite, yksikkökustannus enintään talousarvion mukainen, saavutettaneen 23 prosentissa patu-tuotteista (kustannuksista 19 prosenttia). Yleinen kustannusnousu vaikuttaa osaltaan yksikkökustannusten kehitykseen. Perhe- ja sosiaalipalveluissa palvelurakenteen keventämistä jatketaan raskaiden palvelujen kasvun hillitsemiseksi. Palvelujen painopisteen siirtäminen kevyempiin palveluihin edellyttää avun tarpeen varhaista tunnistamista, nopeaa tarpeeseen vastaamista sekä tarvittaessa palvelujen vahvaa integraatiota eri toimijoiden välillä.

ESIKUNTA

Tiliniimi	TP 2021	Muutettu TA 2022	Ennuste 10/2022	Poikkeama Muutettu TA	Toteuma 10/2021	Toteuma 10/2022	Toteuma- % 2022	Kasvu-% 2021-2022
Tulot yhteensä	10 918	15 390	17 430	2 041	5 594	10 847	70,5 %	93,9 %
Valmistus omaan kä	18	22	1	-21	14	1	4,4 %	-93,1 %
Menot yhteensä	-22 277	-27 752	-27 051	701	-17 196	-22 688	81,7 %	31,9 %
Menot ilman valmist	-22 259	-27 730	-27 050	680	-17 183	-22 687	81,8 %	32,0 %
TOIMINTAKATE	-11 359	-12 363	-9 621	2 742	-11 603	-11 840	95,8 %	2,0 %

Talousarvion toteutuminen

Esikunnan tuloennuste ylittää talousarvon noin 2 milj. eurolla. Menoista säästynee noin 0,7 milj. euroa.

Johdon talousarvio ylittyi 0,2 milj. eurolla. Ennusteeseen sisältyy Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluun liittyviä kustannuksia noin 5,5 milj. euroa sekä valmistelutyöstä las-
kutettavaa tuloa noin 5,9 milj. euroa. Tulevaisuuden sote-keskus hankkeen (TSK) ja Tule-
vaisuuden kotona asuminen –kehityshankkeen tulojen ja menojen arvioidaan alittavan bud-
jetin yhteensä noin 3,7 milj. eurolla. TSK- rahoitusta on kuitenkin otettu merkittävästi käyt-
töön hyvinvointialueen valmistelun työpanosten kattamiseen. Avustuksella on edistetty han-
ketavoitteita palvelujen yhdenvertaisuuden, saatavuuden ja laadun parantamisessa. Hyvin-
vointialueen valmistelun henkilöstökuluja on katettu lokakuun loppuun mennessä hankera-
hoituksella jo 1,1 miljoonalla eurolla. Suomen kestävän kasvun (RRP-LUVN) hankkeen tulo-
jen ja menojen arvioidaan alittavan budjetin noin 1,0 milj. eurolla. Muutosorganisaatiossa on
keskitytty turvallisen siirtymän kannalta kriittisiin projekteihin, mikä on vaikuttanut hanke-
suunnitelmien toteuttamisen edellytyksiin. Ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tuki –
hankkeen toiminta käynnistyi kahden projektityöntekijän voimin maaliskuussa 2022. Hanke
etenee suunnitelman mukaan. Suunnitellut tapaamiset ja tilaisuudet on pidetty ja selvitykset
ovat loppusuoralla. Budjetin osalta menot ovat hieman arvioitua pienemmät. Sisäisistä tieto-
hallinnon ja hankinnan ostoista säästynee noin 0,7 milj. euroa.

Talous- ja hallinnon ennuste alittaa talousarvion 0,4 milj. eurolla. Henkilöstökuluista säästy-
nee noin 0,2 milj. euroa. Ulkoisista palvelujen ostoista sekä ulkoisista vuokrista säästyy 0,2
milj. euroa.

Kehittämisen tulosalueen 0,5 milj. euron alitus kohdistuu lähinnä henkilöstökuluihin.

Investointien toteutuminen

1000 EUR	Muutettu TA		Poikkeama 2022	Toteuma 10/2021	Toteuma 10/2022	Toteuma-% 2022
	2022	Ennuste 2022				
Tulot			0			
Menot	1 610	1 610	0	127	1 362	84,6 %
Netto	1 610	1 610	0	127	1 362	84,6 %

Toimialan 95 pääluokan koneet ja kalusto arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan talousarvion 1,6 milj. euron mukaisesti.